

НАПОЇ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІ

Технічні умови

Видання офіційне

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Технічним комітетом стандартизації «Спиртогорілчані вироби, дріжджі» ТК 64, Державною науковою установою «Український науково-дослідний інститут спирту і біотехнології продовольчих продуктів» (ДНУ «УкрНДспиртбіопрод») Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від № 3 .

Цей стандарт розроблено згідно з правилами, установленими в національній стандартизації України

3 НА ЗАМІНУ ДСТУ 4257:2003.

Право власності на цей національний стандарт належить державі.

Заборонено повністю чи частково видавати, відтворювати задля розповсюдження і розповсюджувати як офіційне видання цей національний стандарт або його частини на будь-яких носіях інформації без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи

ДП «УкрНДНЦ», 2020

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	5
4 Загальні технічні вимоги	5
4.1 Характеристики	5
4.2 Вимоги до сировини та матеріалів	9
4.3 Пакування	11
4.4 Маркування	13
5 Вимоги щодо безпеки	16
6 Вимоги щодо охорони довкілля	17
7 Правила приймання	18
8 Методи контролювання.....	18
9 Транспортування та зберігання	19
10 Гарантії виробника	20
Додаток А Бібліографія	21
Додаток Б Код продукції згідно з ДК 016.....	25

НАПОЇ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІ

Технічні умови

ИЗДЕЛИЯ ЛИКЕРО-ВОДОЧНЫЕ

Технические условия

LIQUEUR–VODKA PRODUCTS

Specifications

Чинний від

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт поширюється на напої лікєро-горілчані, призначені для реалізації на внутрішньому ринку і для експорту.

Обов'язкові вимоги до якості напоїв лікєро-горілчаних, що забезпечують їх нешкідливість та безпечність для життя населення, охорону довкілля, викладено в 4.1.7 і розділах 5, 6 цього стандарту.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі стандарти:

ДСТУ 1009:2005 Цукор ванільний. Технічні умови

ДСТУ 3147-95 Коди і кодування інформації. Штрихове кодування.

Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрихкодів позначок EAN на тарі та пакуванні товарної продукції. Загальні вимоги

Видання офіційне

ДСТУ 3273-95 Безпечність промислових підприємств. Загальні положення та вимоги

ДСТУ 3297–95 Лікєро-горілчана промисловість. Терміни та визначання понять

ДСТУ 3357–96 Цукор рідкий. Технічні умови

ДСТУ 3778–98 Ящики пластмасові багатооборотні для пляшок.

Загальні технічні умови

ДСТУ 3789:2015 Пожежна безпека. Піноутворювачі загального призначення для гасіння пожеж. Загальні технічні вимоги і методи випробувань

ДСТУ 4041-2001 Піноутворювачі спеціального призначення, що використовуються для гасіння пожеж водонерозчинних і водорозчинних горючих рідин. Загальні технічні вимоги і методи випробувань

ДСТУ 4066–2002 Соки плодово-ягідні спиртовані. Технічні умови

ДСТУ 4164:2003 Напої лікєро-горілочані. Правила приймання і методи випробування

ДСТУ 4221:2003 Спирт етиловий ректифікований. Технічні умови

ДСТУ 4258:2020 Напої слабоалкогольні. Загальні технічні умови

ДСТУ 4273:2015 Молоко та вершки сухі. Загальні технічні умови

ДСТУ 4282:2018 Солод пивоварний ячмінний. Загальні технічні умови

ДСТУ 4297:2004 Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги (ISO 11602-2:2000, NEQ)

ДСТУ 4298: 2004 Морси плодово-ягідні спиртові. Технічні умови

ДСТУ 4462.3.01:2006 Охорона природи. Поводження з відходами.

Порядок здійснення операцій

ДСТУ 4462.3.02:2006 Охорона природи. Поводження з відходами.

Пакування, маркування і захоронення відходів. Правила перевезення відходів. Загальні технічні та організаційні вимоги

ДСТУ 4464:2005 Глюкоза кристалічна гідратна. Технічні умови

ДСТУ 4497:2005 Мед натуральний. Технічні умови

ДСТУ 4498:2005 Патока крохмальна. Технічні умови

ДСТУ 4621:2006 Кислота молочна харчова. Загальні технічні умови

ДСТУ 4623:2006/ГОСТ 31361-2008 (ГОСТ 31361-2008, IDT) Цукор білий. Технічні умови

ДСТУ 4700:2006 Коньяки України. Технічні умови

ДСТУ 4705 Настояї спиртові із рослинної сировини для лікєро-горілчаного виробництва. Загальні технічні умови

ДСТУ 4711:2007 Спирти ароматні з рослинної сировини та ефірних олій. Загальні технічні умови

ДСТУ 4716:2007 Есенції ароматичні харчові для лікєро-горілчаного виробництва. Технічні умови

ДСТУ 5028:2008 Яйця курячі харчові. Технічні умови

ДСТУ 7007:2009 Мед штучний. Технічні умови

ДСТУ 7087:2009 Спирт коньячний молодий. Технічні умови

ДСТУ 7237:2011 Система стандартів безпеки праці. Електробезпека. Загальні вимоги та номенклатура видів захисту

ДСТУ 7238:2011 Система стандартів безпеки праці. Засоби колективного захисту працюючих. Загальні вимоги та класифікація

ДСТУ 7239:2011 Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація

ДСТУ 7397:2013 Горілки, горілки особливі, напої лікєро-горілчані. Метод визначання прогнозованої стійкості під час зберігання

ДСТУ 7480:2013 Напої лікєро-горілчані. Методи визначання міцності та загального екстракту із застосуванням автоматичних аналізаторів густини

ДСТУ 7525:2014 Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості

ДСТУ 7670:2014 Сировина і продукти харчові. Готування проб. Мінералізація для визначання вмісту токсичних елементів

ДСТУ 7770:2015 Матеріали фільтрувальні. Картон фільтрувальний для харчових рідин. Технічні умови

ДСТУ Б А.3.2-12:2009 Система стандартів безпеки праці. Системи вентиляційні. Загальні вимоги

ДСТУ Б В.1.1-36:2016 Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою

ДСТУ ISO 6309:2007 Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та

колір (ISO 6309:1987, IDT)

ДСТУ ISO 6879:2003 Якість повітря. Характеристики і настанови щодо вимірювання якості повітря (ISO 6879:1995, IDT)

ДСТУ EN 133:2005 Засоби індивідуального захисту органів дихання. Класифікація (EN 133:2001, IDT)

ДСТУ EN 143:2002 Засоби індивідуального захисту органів дихання. Протиаерозольні фільтри. Вимоги, випробування, маркування (EN 143:2000, IDT)

ДСТУ EN 13189:2019 Кислота харчова оцтова. Виріб з матеріалів несільськогосподарського походження. Визначення, вимоги, маркування (EN 13189:2000/AC:2002, IDT)

ДСТУ EN 14387:2017 (EN 14387:2004+A1:2008, IDT) Засоби індивідуального захисту органів дихання. Фільтри протигазові та фільтри скомбіновані. Вимоги, випробування, маркування

ДСТУ OIML R 79:2017 (OIML R 79:2015, IDT) Вимоги до маркування фасованих товарів

ДСТУ OIML R 87:2017 (OIML R 87:2016, IDT) Кількість фасованого товару в упаковках

ДСТУ ГОСТ 908:2006 Кислота лимонна моногідрат харчова. Технічні умови (ГОСТ 908-2994, IDT)

ДСТУ ГОСТ 10117.1-2003 Пляшки скляні для харчових рідин. Загальні технічні умови (ГОСТ 10117.1-2001, IDT)

ГОСТ 12.1.018-93 ССБТ. Пожаровзрывобезопасность статического электричества. Общие требования

ГОСТ 14192-96 Маркировка грузов

Примітка. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому стандарті, перевіряють згідно з офіційними виданнями національного органу стандартизації – каталогом національних нормативних документів і щомісячними інформаційними покажчиками національних стандартів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього

внесено зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті вжито терміни та визначення позначених ними понять згідно з ДСТУ 3297 в частинах 5, 7 і 8, ДСТУ OIML R 79, ДСТУ OIML R 87, [1, 2, 3, 4], і такі:

– спирт харчовий – спирт етиловий ректифікований, спирт плодовий, спирт етиловий ректифікований виноградний, спирт етиловий ректифікований плодовий, дистилат зерновий;

– напій алкогольний – напій з вмістом спирту етилового понад 0,5 % об. , одержаний шляхом спиртового бродіння цукровмісного матеріалу або виготовлений на основі спирту харчового згідно з чинним законодавством [1];

– напій спиртний – напій алкогольний з вмістом спирту етилового від 15 % об. до 70 % об., виготовлений на основі спирту харчового [3];

– напій лікєро-горілочаний – напій спиртний з вмістом спирту етилового від 15 % об. до 60 % об. (міцністю від 15 % до 60 %) та напій алкогольний з вмістом спирту етилового від 1,2 % об. до 15 % об. (міцністю від 1,2 % до 15 %), виготовлений на основі спирту етилового ректифікованого з використанням напівфабрикатів та інгредієнтів, насичений або ненасичений діоксидом вуглецю (для напоїв слабоалкогольних).

4 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

4.1 Характеристики

4.1.1 Напої лікєро-горілочані повинні відповідати вимогам цього стандарту і виготовлятися за технологічним регламентом [5], технологічною інструкцією [6] і рецептурами з дотриманням санітарних норм і правил, затверджених у встановленому порядку.

4.1.2 Залежно від міцності, масової концентрації загального екстракту та кислот напої лікєро-горілчані поділяють на групи:

- лікєри;
- лікєри емульсійні;
- наливки;
- настоянки;
- бальзами;
- аперитиви;
- коктейлі;
- напої десертні;
- напої слабоалкогольні.

4.1.3 За органолептичними показниками напої лікєро-горілчані залежно від групи повинні відповідати вимогам, зазначеним у таблиці 1 та рецептурах.

Таблиця 1 – Органолептичні показники напоїв лікєро-горілчаних залежно від групи

Назва групи напоїв	Назва показника та його характеристика			Метод контролювання
	Зовнішній вигляд	Колір	Аромат і смак	
Лікєри	Прозорі, заму́тнені	Безбарвні, забарвлені	Гармонійний, злагоджений, солодкий	Згідно з ДСТУ 4164
Лікєри емульсійні	Емульсійні	Безбарвні, забарвлені	Гармонійний, злагоджений, солодкий	Згідно з ДСТУ 4164
Наливки	Прозорі	Забарвлені	Гармонійний, злагоджений, солодкий	Згідно з ДСТУ 4164
Настоянки	Прозорі, заму́тнені	Безбарвні, забарвлені	Злагоджений, з характерним гіркуватопекучим або солодким присмаком	Згідно з ДСТУ 4164
Бальзами	Прозорі	Темно забарвлені	Злагоджений, з характерним пряним ароматом та смаком	Згідно з ДСТУ 4164
Аперитиви	Прозорі, заму́тнені	Безбарвні, забарвлені	Злагоджений, з характерним гіркуватим присмаком	Згідно з ДСТУ 4164
Коктейлі	Прозорі	Безбарвні, забарвлені	Злагоджений, з характерним ароматом та смаком	Згідно з ДСТУ 4164

Напої десертні	Прозорі, замутнені	Безбарвні, забарвлені	Злагоджений, з характерним ароматом та смаком	Згідно з ДСТУ 4164
Напої слабоалкогольні	Згідно з ДСТУ 4258			Згідно з ДСТУ 4164
Примітка. У напоях лікєро-горілочаних, виготовлених з використанням рослинної та фруктово-ягідної сировини, допустиме утворення мутної краплі, що спостерігається у разі перевертання пляшки з напоєм лікєро-горілочаним і зникає під час збовтування.				

4.1.4 За фізико-хімічними показниками напої лікєро-горілочані залежно від групи повинні відповідати вимогам, зазначеним у таблиці 2 та рецептурах.

Таблиця 2 – Фізико-хімічні показники напоїв лікєро-горілочаних залежно від групи

Назва групи напоїв	Вміст спирту етилового, % об. (міцність, %)	Масова концентрація, г/100 см ³		Метод контролювання
		загального екстракту	кислот у перерахунку на лимонну кислоту	
Лікєри	25,0 – 45,0	25,0 – 60,0	0 – 0,8	Згідно з ДСТУ 4164
Лікєри емульсійні	15,0 – 25,0	15,0 – 45,0	0 – 0,2	Згідно з ДСТУ 4164
Наливки	15,0 – 35,0	15,0 – 50,0	0,2 – 1,3	Згідно з ДСТУ 4164
Настоянки	20,0 – 60,0	0 – 20,0	0 – 1,0	Згідно з ДСТУ 4164
Бальзами	35,0 – 45,0	7,0 – 30,0	–	Згідно з ДСТУ 4164
Аперитиви	15,0 – 30,0	5,0 – 20,0	0,2 – 0,7	Згідно з ДСТУ 4164
Коктейлі	20,0 – 40,0	5,0 – 25,0	0 – 0,5	Згідно з ДСТУ 4164
Напої десертні	12,0 – 15,0	15,0 – 30,0	0,2 – 1,0	Згідно з ДСТУ 4164
Напої слабоалкогольні	Згідно з ДСТУ 4258			Згідно з ДСТУ 4164
Примітка. Масова частка діоксиду вуглецю в напоях слабоалкогольних газованих - згідно з ДСТУ 4258. Метод контролювання - згідно з ДСТУ 4164.				

4.1.5 Допустимі відхилення значень фізико-хімічних показників від установлених норм у напоях лікєро-горілочаних залежно від групи не повинні перевищувати значень, наведених в таблиці 3.

Таблиця 3 – Допустимі відхилення значень фізико-хімічних показників від установлених норм у напоях лікєро-горілочаних залежно від групи

Назва показника	Допустимі відхилення значень фізико-хімічних показників від установлених норм у напоях лікєро-горілочаних залежно від групи					
	лікєри, лікєри ємульсійні	наливки	настоянки, аперитиви	бальзами	коктейлі	напої десертні
Вміст спирту етилового, % об. (міцність, %)	± 0,3	± 0,3	± 0,3	± 0,3	± 0,3	± 0,3
Масова концентрація загального екстракту, г/100 см ³	± 0,8	± 0,6	± 0,3	± 0,5	± 0,5	± 0,6
Масова концентрація кислот у перерахунку на лимонну кислоту, г/100 см ³	± 0,05	± 0,05	± 0,03	—	± 0,03	± 0,05
<p>Примітка 1. Допустимі відхилення значення показника вмісту спирту етилового, % об. (міцність, %) від установленної норми у напоях лікєро-горілочаних - згідно з чинним законодавством [4].</p> <p>Примітка 2. Допустимі відхилення значень фізико-хімічних показників від установлених норм у напоях слабоалкогольних - згідно з ДСТУ 4258.</p>						

4.1.6 Під час виробництва напоїв лікєро-горілочаних допускається заміна спирту етилового ректифікованого (далі - спирт) сорту «Вища очистка» на спирти сорту «Єкстра», «Люкс», «Пшенична сльоза», або спирту сорту «Єкстра» на спирти сорту «Люкс», «Пшенична сльоза», або спирту сорту «Люкс» на спирт сорту «Пшенична сльоза» без внесення змін у рецептури напоїв лікєро-горілочаних.

4.1.7 Допускається виробництво напоїв лікєро-горілочаних, призначених для експорту, з відхиленнями за органолептичними та фізико-хімічними показниками згідно з умовами відповідної угоди на експорт.

4.1.8 Показники безпечності продукції регламентуються санітарними заходами, затвердженими у встановленому порядку [7, 8].

4.1.9 Поживну цінність (енергетичну цінність та вміст поживних речовин, позначення одиниць вимірювання згідно з чинним законодавством [4]) на 100 грамів або 100 мілілітрів напоїв лікєро-горілочаних виробник (розробник рецептури) зазначає в рецептурах або технологічних інструкціях на виробництво горілок і горілок особливих.

4.2 Вимоги до сировини та матеріалів

4.2.1 Для виготовлення напоїв лікєро-горілочаних використовують такі основні види сировини та матеріалів:

- спирт етиловий ректифікований сорту «Вища очистка», «Екстра», «Люкс», «Пшенична сльоза» – згідно з ДСТУ 4221;
- спирт етиловий ректифікований, призначений для використання в харчовій промисловості, – згідно з чинними нормативними документами;
- воду питну – згідно з ДСТУ 7525, [9], підготовлену;
- цукор білий – згідно з ДСТУ 4623/ГОСТ 31361 (ГОСТ 31361, ІДТ);
- цукор рідкий – згідно з ДСТУ 3357;
- цукор ванільний – згідно з ДСТУ 1009;
- глюкозу кристалічну гідратну – згідно з ДСТУ 4464;
- фруктозу – згідно з чинними нормативними документами;
- мед натуральний – згідно з ДСТУ 4497;
- мед штучний – згідно з ДСТУ 7007;
- патоку крохмальну – згідно з ДСТУ 4498;
- кислоту лимонну моногідрат харчову – згідно з ДСТУ ГОСТ 908;
- кислоту аскорбінову – згідно з чинними нормативними документами;
- ванілін – згідно з чинними нормативними документами;
- молоко сухе – згідно з ДСТУ 4273;
- яйця курячі харчові – згідно з ДСТУ 5028;
- плоди та ягоди свіжі і сушені – згідно з чинними нормативними документами;

- сировину рослинну сушену: кору, насіння, шкірки цитрусових плодів, коріння, кореневища, квіти, плоди, трави і бруньки дерев – згідно з чинними нормативними документами;
- солод пивоварний ячмінний – згідно з ДСТУ 4282;
- солод житній сухий – згідно з чинними нормативними документами;
- соки фруктові-ягідні спиртовані – згідно з ДСТУ 4066;
- соки фруктові і ягідні концентровані – згідно з чинними нормативними документами;
- морси фруктові-ягідні спиртові – згідно з ДСТУ 4298;
- настої спиртові із рослинної сировини – згідно з ДСТУ 4705;
- спирти ароматні з рослинної сировини і ефірних олій – згідно з ДСТУ 4711;
- спирт плодовий – згідно з чинними нормативними документами;
- спирт коньячний молодий – згідно з ДСТУ 7087;
- коньяк – згідно з ДСТУ 4700;
- концентрати для напоїв – згідно з ДСТУ 4501;
- концентрат квасного сула – згідно з чинними нормативними документами;
- есенції ароматичні харчові – згідно з ДСТУ 4716;
- олії ефірні, смакові та ароматичні добавки, барвники – згідно з чинними нормативними документами;
- препарат ферментний пектофоеїдин П10Х – згідно з чинними нормативними документами;
- желатин харчовий – згідно з чинними нормативними документами;
- бентоніт – згідно з чинними нормативними документами;
- полівінілпіролідон розчинний – згідно з чинними нормативними документами;
- картон фільтрувальний – згідно з ДСТУ 7770;
- пляшки скляні для харчових рідин – згідно з ДСТУ ГОСТ 10117.1 (ГОСТ 10117.1, ІДТ);

– закупорювальні матеріали – згідно з чинними нормативними документами;

– інші види сировини та матеріалів – згідно з чинними нормативними документами, або отримані по імпорту та дозволені до використання у встановленому порядку.

4.3 Пакування

4.3.1 Напої лікєро-горілочані розливають у пляшки скляні згідно з ДСТУ ГОСТ 10117.1 (ГОСТ 10117.1, IDT), **бляшанки з харчового алюмінію** або інші упаковки, які відповідають затвердженим у встановленому порядку показникам безпеки, забезпечують вимоги щодо безпечності та якості напоїв лікєро-горілочаних, згідно з чинним законодавством [1] та чинними нормативними документами.

Продукцію, призначену для експорту, допускається розливати у пляшки, або інші упаковки, згідно з умовами відповідної угоди на експорт.

4.3.2 Метрологічні вимоги до упакованих одиниць – згідно з ДСТУ OIML R 87, [2, 10].

Допустимі від'ємні відхилення фактичного об'єму напою лікєро-горілочаного за температури 20 °С для окремої упакованої одиниці у вибірці для відповідної контрольної партії зазначено в таблиці 4.

Таблиця 4 – Допустимі від'ємні відхилення фактичного об'єму напою лікєро-горілочаного за температури 20 °С для окремої упакованої одиниці

Номінальний об'єм напою лікєро-горілочаного, мл	Допустимі від'ємні відхилення фактичного об'єму напою лікєро-горілочаного за температури 20 °С для окремої упакованої одиниці	
	%	мл
від 50 до 100	-	4,5
понад 100 до 200	4,5	-
понад 200 до 300	-	9,0

понад 300 до 500	3,0	-
понад 500 до 1000	-	15
понад 1000 до 10000	1,5	-
понад 10000 до 15000	-	150
понад 15000	1,0	-
Примітка. Допустиме від'ємне відхилення у відсотках, що перераховується в одиниці об'єму, округлюється до ближчого кратного 0,1 мілілітра.		

Середнє значення фактичного об'єму напою лікєро-горілчаного в упакованих одиницях вибірки для відповідної контрольної партії не повинно бути меншим за номінальний об'єм у разі нанесення знаку відповідності упакованої одиниці згідно з чинним законодавством [2].

Фактичний об'єм напою лікєро-горілчаного кожної упакованої одиниці вибірки для відповідної контрольної партії повинен відповідати критерію прийняття, зазначеному в таблиці 5, у разі нанесення знаку відповідності упакованої одиниці згідно з чинним законодавством [2].

Таблиця 5 – Критерії прийняття/неприйняття партії упакованих одиниць за результатами перевірки фактичного об'єму напою лікєро-горілчаного кожної упакованої одиниці вибірки

Кількість упакованих одиниць у партії	Кількість упакованих одиниць у вибірці	Кількість невідповідних упакованих одиниць	
		критерій прийняття	критерій неприйняття
Не менше 100	20	1	2

4.3.3 Пляшки, або інші упаковки, з напоєм лікєро-горілчанним повинні бути закупорені герметично і не протікати під час перевертання.

4.3.4 Пляшки, або інші упаковки, з напоєм лікєро-горілчанним, пакують у транспортну тару: пластмасові ящики – згідно ДСТУ 3778, тару-обладнання, ящики з гофрованого картону та картонні підложки чи картонні лотки – згідно з чинними нормативними документами, за допомогою

обтягування термозбігальною плівкою – згідно з чинними нормативними документами, контейнери та іншу транспорту тару вітчизняного та іноземного виробництва, яка забезпечує зберігання та транспортування продукції, – згідно з чинними нормативними документами.

Стики клапанів накривки і дна ящиків з гофрованого картону з'єднують клейкою стрічкою на паперовій основі, поліетиленовою стрічкою з липким шаром або гарячоплавким клеєм згідно з чинними нормативними документами.

Допускається використовувати термозбігальну плівку підвищеної міцності без картонних підложок чи картонних лотків згідно з чинними нормативними документами, або іноземного виробництва.

4.3.5 Упаковані у транспортну тару напої лікєро-горілчані формують у пакети згідно з чинними нормативними документами. Кількість рядів транспортної тари з напоями лікєро-горілчаними у пакетах встановлює виробник, виходячи з подальшого безпечного транспортування та зберігання продукції.

4.4 Маркування

4.4.1 Кожна пляшка, або інша упаковка, з напоєм лікєро-горілчаним обов'язково повинна мати нанесене державною мовою маркування в доступній для споживача формі згідно з чинним законодавством [1, 4, 11, 12, 13, 14], ДСТУ OIML R 79 (OIML R 79, IDT) із зазначенням інформації:

- загальна та власна назва продукції;
- найменування та місцезнаходження оператора ринку, відповідального за інформацію про напій лікєро-горілчаний;
- знак для товарів і послуг у вигляді, в якому йому надана правова охорона в Україні відповідно до чинного законодавства;
- країна походження або географічна назва місця виготовлення напою лікєро-горілчаного, якщо найменування виробника (оператора ринку) не відображає місця розташування суб'єкта господарювання;

- вміст спирту, % об.;
- масова концентрація загального екстракту (якщо це регламентується рецептурою);
- номінальний об'єм (місткість посуду), згідно з ДСТУ OIML R 79 (OIML R 79, IDT), позначення одиниць вимірювання згідно з таблицею 6;

Таблиця 6 – Позначення одиниць вимірювання номінального об'єму (місткості посуду)

Номінальний об'єм (місткість посуду)	Позначення одиниць вимірювання	
	міжнародні	українські
Менше 1000 мл	mL (ml) або cL (cl)	мл або сл
Не менше 1000 мл	L (l)	л

Примітка. В маркованні продукції, що надається на ринку України, застосовуються міжнародні позначення одиниць вимірювання (з використанням літер латинського чи грецького алфавіту). Одночасно в маркованні можуть бути застосовані українські позначення одиниць вимірювання (з використанням літер українського алфавіту), якщо інше не передбачено чинним законодавством. Суб'єкт господарювання самостійно приймає рішення щодо послідовності нанесення позначень одиниць вимірювання [12].

- штриховий код згідно з ДСТУ 3147;
- дата виготовлення напою лікєро-горілочного та номер партії;
- код підприємства та номер ліцензії на виробництво напоїв лікєро-горілочаних;
- умови зберігання напоїв лікєро-горілочаних.

Порядок позначення номера партії продукції встановлюється виробником.

У разі нанесення знака відповідності упакованої одиниці щодо номінального об'єму оператор ринку гарантує, що упакована одиниця відповідає вимогам 4.3.2.

Інформація, що зазначається добровільно за вибором оператора ринку:

- перелік інгредієнтів;
- кількість певних інгредієнтів або категорій інгредієнтів;
- поживна цінність;
- мінімальний термін придатності напоїв лікєро-горілочаних;

- позначення цього стандарту (для продукції вітчизняного виробництва, призначеної для реалізації на території України);

- застереження щодо споживання: «Не рекомендовано вживати дітям віком до 18 років, вагітним жінкам, літнім людям, спортсменам, алергікам, водіям за кермом, особам, які мають медичні чи професійні протипоказання до вживання алкогольних напоїв. **Надмірне споживання алкогольних напоїв шкодить вашому здоров'ю**».

Дату виготовлення напоїв лікєро-горілочаних, **номер партії та мінімальний термін придатності** допускається вказувати на ковпачках або безпосередньо на упаковках (пляшках) у місцях, зручних для прочитання, використовуючи принтерні або інші технічні пристрої та засоби.

Допускається нанесення додаткової інформації, яка не суперечить чинному законодавству.

За рішенням оператора ринку поруч із текстом, викладеним державною мовою, може розміщуватися його переклад іншими мовами.

В маркуванні, наданому державною мовою, допускається використання слів, скорочень, аббревіатур та позначень англійською мовою та/або з використанням літер латинського та/або грецького алфавітів.

4.4.2 На сувенірну упаковану одиницю допускається прикріплювати етикетку в вигляді ярлика з нанесенням інформації про напій лікєро-горілочаний згідно з 4.4.1.

4.4.3 Маркування продукції, призначеної для експорту, - згідно з умовами відповідної угоди на експорт.

4.4.4 Транспортне маркування - згідно з ГОСТ 14192. Маркування наносять безпосередньо на ящики з гофрованого картону чи іншу закриту транспортну тару або на етикетку, яку наклеюють на вказану транспортну тару. У разі застосування пластмасових ящиків етикетку наклеюють безпосередньо на вказану транспортну тару або на дощечку, або на міцний картон, який підвішують на шпагаті до транспортної тари.

Маркування тари має містити таку інформацію:

- маніпуляційні знаки: «Крихке. Обережно», «Обмеження температури від 0 °С до плюс 25 °С», «Оберігати від вологи», «Верх», «Відкривати тут»;
- загальну та власну назву продукції;
- найменування та місцезнаходження оператора ринку;
- кількість упакованих одиниць у транспортній тарі;
- номінальний об'єм (місткість посуду), позначення одиниць вимірювання згідно з таблицею 6;
- маса нетто і брутто, кг.

Транспортне маркування продукції, призначеної для експорту, - згідно з умовами відповідної угоди на експорт.

У пакет з напоями лікєро-горілочаними вкладають пакувальний лист, у якому вказують:

- загальну та власну назву продукції;
- найменування та місцезнаходження оператора ринку;
- кількість транспортної тари з продукцією у пакеті;
- номінальний об'єм (місткість посуду), позначення одиниць вимірювання згідно з таблицею 6.

5 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ

5.1 Вимоги щодо безпеки під час виробництва напоїв лікєро-горілочаних – згідно з ДСТУ 3273, ДСТУ Б В.1.1-36, [15, 16].

5.2 Під час проведення усіх видів робіт зі спиртом потрібно дотримуватись правил, встановлених для робіт з пожежонебезпечними, вибухонебезпечними та шкідливими речовинами, згідно з ДСТУ 7237, ДСТУ 7238, [17].

5.3 Резервуари, технологічне обладнання, трубопроводи та зливно-наливні пристрої для приймання, зберігання та транспортування спирту, повинні бути захищені від статичної електрики згідно з ГОСТ 12.1.018, [18].

5.4 Виробничі та складські приміщення повинні бути обладнані системами протипожежного захисту згідно з чинним законодавством [19],

первинними засобами пожежогасіння згідно з ДСТУ 4297, піноутворювачами спеціального призначення згідно з ДСТУ 4041, піноутворювачами загального призначення згідно з ДСТУ 3789, припливно-витяжною вентиляцією згідно з ДСТУ Б А.3.2-12, [20], блискавкозахистом згідно з чинним законодавством [14], попереджувальними знаками безпеки згідно з ДСТУ ISO 6309.

5.5 Виробничі приміщення повинні бути забезпечені питною водою згідно з ДСТУ 7525, [9], опаленням згідно з чинним законодавством [20], природним та штучним освітленням згідно з чинним законодавством [21], обладнані водопровідною системою та каналізацією згідно з чинним законодавством [22].

5.6 Мікроклімат виробничих приміщень – згідно з чинним законодавством [23].

5.7 На робочих місцях рівень виробничого шуму – згідно з чинним законодавством [24], рівень загальної та локальної вібрації – згідно з чинним законодавством [25].

5.8 Працівники повинні бути забезпечені санітарно-побутовими приміщеннями згідно з чинним законодавством [26], засобами індивідуального захисту згідно з ДСТУ 7239, [27], засобами захисту органів дихання у небезпечних ситуаціях згідно з ДСТУ EN 133, ДСТУ EN 143, ДСТУ EN 14387 (EN 14387+A1, IDT).

5.9 Працівники повинні проходити первинний та періодичний медичні огляди згідно з чинним законодавством [28, 29].

6 ВИМОГИ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

6.1 Охорона атмосферного повітря населених місць – згідно з чинним законодавством, ДСТУ ISO 6879.

6.2 Стічні води, що утворюються під час виробництва напоїв лікеро-горілчаних, повинні відповідати вимогам чинного законодавства [30] та чинних нормативних документів.

6.3 Охорона ґрунту від забруднення побутовими та промисловими відходами – згідно з чинним законодавством та санітарними нормами і правилами утримання територій населених місць, затвердженими у встановленому порядку [31].

6.4 Вилучення з обігу, переробка, утилізація, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції згідно з чинним законодавством [32, 33].

6.5 Поводження з відходами виробництва напоїв лікєро-горілочаних – згідно з ДСТУ 4462.3.01, ДСТУ 4462.3.02.

7 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

7.1 Правила приймання – згідно з ДСТУ 4164, ДСТУ OIML R 87, [2, 10].

Партію упакованих одиниць вважають прийнятною або бракують згідно з критеріями прийняття/неприйняття, зазначеними в таблиці 5, у разі нанесення знака відповідності упакованої одиниці щодо номінального об'єму.

7.2 Періодичність контролювання напоїв лікєро-горілочаних за показниками безпечності встановлює виробник в програмі виробничого контролю, затвердженій у встановленому порядку.

8 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

8.1 Відбирання і готування проб напоїв лікєро-горілочаних – згідно з ДСТУ 4164, ДСТУ 4222.

8.2 Контролювання повноти наливу та органолептичних показників – згідно з ДСТУ 4164.

8.3 Контролювання фізико-хімічних показників – згідно з ДСТУ 4164, ДСТУ 4222, ДСТУ 7480.

8.4 Якість пакування і відповідність маркування контролюють візуально.

8.5 Визначання прогнозованої стійкості напоїв лікєро-горілочаних – згідно з ДСТУ 7397 або іншими затвердженими у встановленому порядку методами, що забезпечують точність вимірювань.

8.6 Мінералізація проб - згідно з вимогами, встановленими ДСТУ 7670. Контролювання показників безпечності проводять згідно з методами, які затверджені у встановленому порядку.

8.7 Допускається застосовувати інші методи контролювання, атєстовані у встановленому порядку.

8.8 Порядок проведення арбітражних випробувань напоїв лікєро-горілочаних згідно з чинним законодавством [34] за показниками:

– вміст спирту етилового (міцність) – згідно з ДСТУ 4165 або ДСТУ 7480;

– масова концентрація загального екстракту – згідно з ДСТУ 4164;

– масова концентрація кислот у перерахунку на лимонну кислоту – згідно з ДСТУ 4164;

– масова частка діоксиду вуглецю (в напоях слабоалкогольних газованих) – згідно з ДСТУ 4164.

9 ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ

9.1 Напої лікєро-горілочані транспортують усіма видами транспорту відповідно до правил перевезення вантажів, чинних на даному виді транспорту.

9.2 Під час транспортування тара з напоями лікєро-горілочаними повинна бути захищена від забруднення та атмосферних опадів. Допускається транспортування напоїв лікєро-горілочаних за температури від 0 °С до 25 °С.

9.3 Упаковані у тару напої лікєро-горілочані зберігають у закритих складських приміщеннях за температури від 0 °С до 25 °С та відносної вологості повітря не більше ніж 85 %. Напої лікєро-горілочані забарвлені зберігають в затемнених приміщеннях.

10 ГАРАНТІЇ ВИРОБНИКА

10.1 Виробник гарантує відповідність напоїв лікєро-горілочаних вимогам цього стандарту в разі дотримування умов транспортування та зберігання.

10.2 Строк придатності напоїв лікєро-горілочаних встановлює виробник (розробник рецептури) і зазначає в рецептурах або технологічних інструкціях на виробництво напоїв лікєро-горілочаних. Строк придатності напоїв лікєро-горілочаних не повинен перевищувати їх прогнозовану стійкість.

10.3 Строк придатності напоїв лікєро-горілочаних, призначених для експорту, повинен відповідати вимогам відповідної угоди на експорт.

10.4 Мінімальний термін придатності напоїв лікєро-горілочаних визначається за датою їх виготовлення та строком придатності.

ДОДАТОК А

(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 Закон України від 19.12.1995 № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»

2 Технічний регламент щодо деяких товарів, які фасують за масою та об'ємом у готову упаковку. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1193 (Директива Ради № 76/211/ЄЕС від 20 січня 1976 р.)

3 Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 110/2008 від 15 січня 2008 року «Про визначення, опис, презентацію, маркування і захист географічного позначення спиртних напоїв»

4 Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»

5 ТР У 18.5084–96 Технологічний регламент на виробництво горілок і лікєро-горілочаних напоїв

6 ТІ У 18.4466–94 Технологічна інструкція по лікєро-горілочаному виробництву

7 Державні гігієнічні правила і норми «Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах». Затв. наказом МОЗ України від 13.05.2013 № 368, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18.05.2013 за № 774/23306

8 Державні гігієнічні нормативи ДР-2006 Допустимі рівні вмісту радіонуклідів ^{137}Cs і ^{90}Sr у продуктах харчування та питній воді. Затв. наказом МОЗ України від 03.05.2006 № 256, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.07.2006 за № 845/12719

9 ДСанПіН 2.2.4-171-10 Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною

10 Наказ Мінекономрозвитку від 05.07.2017 № 969 «Про встановлення метрологічних вимог до фасованих товарів». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 липня 2017 р. за № 934/30802

11 Правила застосування одиниць вимірювання і написання назв та позначень одиниць вимірювання і символів величин. Затв. наказом Мінекономрозвитку України від 04.08.2015 № 914, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.08.2015 за № 1022/27467

12 Про внесення зміни до пункту 1 Правил застосування одиниць вимірювання і написання назв та позначень одиниць вимірювання і символів величин. Затв. наказом Мінекономрозвитку України від 20.06.2020 № 1176, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.07.2020 за № 617/34900

13 Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»

14 Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

15 НПАОП 15.9-1.11-97. Правила безпеки для спиртового та лікеро-горілчаного виробництва

16 НПАОП 40.1-1.32-2001 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок

17 НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні

18 НПАОП 0.00-1.29-97 Правила захисту від статичної електрики

19 ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту

20 ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування

21 ДБН В.2.5-28:2018 Природне і штучне освітлення

22 ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація

23 ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень

24 ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку

25 ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та

локальної вібрації

26 ДБН В.2.2-28:2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення

27 НПАОП 0.00-7.17-18 Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці.

28 Правила проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв, організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб. Затв. наказом МОЗ України від 23.07.2002 № 280, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.08.2002 за № 639/6927

29 Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій. Затв. наказом МОЗ України від 21.05.2007 № 246, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23.07.2007 за № 846/14113

30 Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 № 465

31 Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць. Затв. наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.04.2011 за № 457/19195

32 Закон України від 14.01.2000 № 1393-XIV «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції»

33 Порядок утилізації або знищення неякісних або небезпечних алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2004 № 508

34 Порядок проведення арбітражних лабораторних досліджень (випробувань) та врахування їх результатів для цілей державного контролю. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 648

Примітка. Якщо наведений в бібліографії документ, на який є посилання в цьому стандарті, замінено новим або до нього внесено зміни, треба застосовувати новий документ, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

ДОДАТОК Б
(довідковий)

КОД ПРОДУКЦІЇ ЗГІДНО З ДК 016

Таблиця Б.1 – Код ДКПП

Назва продукції	Код ДКПП
Лікери та інші спиртовмісні напої (крім спиртних дистилюваних напоїв, з виноградного вина, виноградних вичавків або плодів чи віскі, рому, тафії, джину та ялівцевої настоянки, спиртних напоїв, дистилюваних з плодів)	11.01.10-80.00

67.160.10

Ключові слова: лікери, лікери емульсійні, наливки, настоянки, бальзами, аперитиви, коктейлі, напої десертні, напої слабоалкогольні, органолептичні та фізико-хімічні показники, сировина, пакування, маркування, вимоги щодо безпеки та охорони довкілля, методи контролювання, транспортування, зберігання, гарантії виробника.